

"עולים כיתה" – פרק 8 – מקום העבודה שלי -אורחים : ד"ר עדי שרעבי וגיל קליאן

דורין: "עולים כיתה"

הפודקאסט של מורי העתיד "חושבים חינוך- עושים חינוך- מדברים חינוך" קובי: כמו כל עבודה בחיים, גם בהוראה צריך להתאים בין המורה לבית הספר שלה. כמו שלא כל עורך דין מתאים לכל משרד, ולא כל רופאה מתאימה לכל מרפאה או בית חולים, כך צריכים להתאים המורים החדשים לבית הספר אליו הם מגיעים במערכת החינוך. האם ללמד בחטיבת ביניים ובתיכון האם ללמד בבית ספר גדול, או אולי בבית ספר קטן? מה יותר מתאים לי בית ספר ותיק או בית ספר צומח? האם ללמד כיתה עיונית או כיתה מב"ר? איך מחליטים, והאם אפשר להתחרט. אני קובי דביר ואתם מאזינות ומאזינים ל"עולים כיתה", הפודקאסט של התוכנית לתואר שני M. teach בסמינר הקיבוצים, בפודקאסט הזה אנחנו מדברים עם ועל מורות ומורים, ועל המעשה החינוכי. הפעם נדבר על בחירת מקום העבודה. אני שמח לארח היום שניים, גיל קליאן, מורה לאזרחות, ומחנך כיתה בתיכון תלמה ילין בגבעתיים. גיל היה כתב בעיתון כלכליסט, ולפני 5 שנים הוא החליט להיות מורה. הוא למד בתוכנית M. teach בסמינר הקיבוצים, עשה הסבה להוראת אזרחות, ולאחרונה למד גם את הוראת המקרא. וד"ר עדי שרעבי, אשת חינוך, מרצה, וחוקרת את תחום החינוך המכיל, מגוון, ושונות בין לומדים, עדי עוסקת בהכשרת מורים מעל 15 שנים בשנים האחרונות היא עומדת בראש התוכנית לתואר שני מוסמך בהוראה M. teach בסמינר הקיבוצים.

חלק 1:

נתחיל עם גיל היי גיל תודה שבאת.

גיל: היי מה נשמע?

קובי: מצוין. גיל אתה התחלת את דרכך כמורה בתיכון עירוני י"א בתל אביב, עשית שם את הסטאז', ולימדת שם שנה אחת אזרחות, ואז החלטת שאתה רוצה לעבור בית ספר. גיל: נכון

קובי: שתף אותי איך מחליטים איפה לעשות סטאז', ולמה החלטת לעזוב. גיל: אז תראה, הסיבות לבחירת הסטאז' היו מאוד טכניות, כי בסוף עם כל העניין של מחסור במורים, אין באמת מחסור גדול במורים לאזרחות באזור תל אביב, אז כשאתה מוצא תיכון באזור המרכז שיחסית קרוב לבית, שמחפש מורה לאזרחות, אז אתה הולך ומתראיין לתפקיד. עכשיו ברגע שאתה הולך ומתראיין, אתה מכיר את בית הספר, אתה מכיר את הצוות, אתה מכיר את הקולגות שלך, את האנשים שאתה מעביר אתם את היוםיום, אתה מאוד מהר מבין, עם המקום עם המקום יכול להתאים או לא, והבית ספר היה בעיניי בטח עדיין גם בית ספר מרתק. בית ספר שעושים שם עבודה מאוד מאוד מעניינת. קובי: כי הכרת אותו קודם.

גיל: הכרתי אותו לא הרבה קודם, זאת אומרת הכרתי אותו, הייתי שם, הייתי שם בקיץ בכמה שיעורי צפייה, במה שנקרא בית ספר של החופש הגדול, שאני לא יודע כמה מכירים את התוכנית הזאת, אבל זה מין תכנית של למידה מרוכזת לקראת בגריות, לכל מיני תלמידים שצריכים להשלים בגריות, שמתקשים בפורמט הרגיל של מבחני הבגרות, שמה גם ממש זה מעניין, כי אני חושב ששמה בשיעורים האלה, ממש בהתחלה צפיתי במורה לתנ"ך, ושם ממש קיבלתי את החשק, שהגשמתי אותו רק בשנה, רק בשנה האחרונה, של להרחיב את תעודת ההוראה שלי גם ללימודי מקרא, כי פתאום ישבתי בשיעור תנ"ך ואמרתי וואו, כאילו זה יכול להיות דבר, זה יכול להיות דבר כל כך, כל כך מגוון, וכל כך יפה, וכל כך מעניין, והתחלתי להרגיש שבא לי גם לעשות.

קובי: שם נזרע הזרע.

גיל: שם נזרע הזרע, ועירוני י"א. זאת אומרת, זה פשוט היה בית ספר מאוד מעניין, אני הסתכלתי על האנשים שעובדים שם אמרתי, ואללה אני רוצה לדעת לעשות את מה שהאנשים שמה עושים, ואני חושב, שאם צריך לחשוב על איזשהו כלל אצבע, לאיך נכנסים לבית ספר, ורואים שיש שמה משהו, זה באמת התחושה הזאת שאתה מסתכל על המורים

שמלמדים שם, ואתה אומר לעצמך אני רוצה, אני רוצה ללמוד איך להיות כמו החברה האלה, כמו האנשים האלה, ולעשות את העבודה שלהם.

קובי: כלומר אתה מדבר על הצוות שנמצא בבית הספר, אני רוצה להיות חלק מהצוות הזה, הוא מתאים לי הצוות הזה.

גיל: בטח, כן אז זה צוות שיש לי מה ללמוד ממנו, כאילו זה צוות שאני קודם כל רוצה להידמות לו, זאת אומרת אני מעריך את העבודה שלהם, אני חושב שהם עושים עבודה טובה, ואני חושב, שאני עדיין לא יודע איך לעשות את העבודה הזאת בעצמי, זאת אומרת שלי, יש מה ללמוד, ולהם יש מה ללמד אותי, ואני חושב שהחיבור הכי טוב שיכול להיות למורה או מורה עם בית ספר כן.

קובי: אבל אני בין השורות, אני גם שומע שאתה אומר היה פה עניין למרחק, זאת אומרת חיפשתי בית ספר שהוא קרוב לבית, לפני שחיפשתי בית ספר מסוג כזה או אחר, חיפשתי בית ספר קרוב לבית, זה מה שהיה, ואז בדקתי אם זה מתאים או לא, זאת אומרת, הפונקציה של המרחק למקום העבודה היא גם משמעותית כן.

גיל: בטח כשאתה עם ילדים צעירים, או במקרה שלי ילדות צעירות בבית, ואתה רוצה להיות ההורה העיקרי, שאחראי על תחזוקת הבית, אז כן זה משהו שמאוד מאוד חשוב, זה לא כאילו אין מה לזלזל בזה, זה משהו שיכול ממש to make or to break e (להיות השיקול המכריע של) מערכת היחסים עם הבית ספר, אני יכול להגיד שבאותה שנה התראיינתי גם בבתי ספר ברמלה, וגם בבתי ספר בעוד כל מיני מקומות, גם בפתח תקווה, וגם באיפה עוד, הייתי באור יהודה, הייתי בבית ספר, מלא מקומות שבדקתי, גם כי גם כי זה היה תהליך בשבילי, תהליך מאוד מעניין להסתובב ולהכיר את כל בתי הספר האלה, וגם באמת כי אזרחות, אי אפשר להיות יותר מידי בררנים, ושאתה בתחילת הדרך באזרחות, אחר כך כשאתה צובר ניסיון, זה כבר נהיה יותר פשוט, אבל כן.

קובי: באמת הגעת לעירוני י"א, לא למדת שם רק אזרחות נכון? זאת אומרת הוספת עוד מקצוע, זה משנה את תהליך.

גיל: בטח שזה משנה. אני מאוד, זאת אומרת, יצאתי משם כשאני מתנגד גדול להוסיף מקצועות שלא למדת איך ללמד אותם. אני חושב שהמון פעמים, בגלל שהמערכת הציבורית באמת בכזאת מצוקה של מורים, המון פעמים באים למורים חדשים, ואומרים להם, תלמד, גם לא יודע את הדבר את המקצוע הזה והזה, ואז גם מרגיעים אותך, נגיד במקרה שלי זה היה מתמטיקה, עכשיו אני סבבה במתמטיקה, זה לא שאני לא יודע מתמטיקה, וזה באמת הייתה מתמטיקה מאוד בסיסית, זה היה ברמה של ללמד משוואות, וכאילו אלגברה מאוד מאוד פשוטה, זה דברים שאני יכול לשבת עם הבת הבכורה שלי, ולעזור לה עם השיעורי בית, ולהרגיש כמובן שאני מורה נפלא למתמטיקה, ועם כל היוהרה וחוסר ההבנה הזאת, להיכנס לפוזיציה של להיות מורה למתמטיקה, אבל לדעתי, לטעמי, זו טעות איזומה, כי צריך ללמוד, צריך לדעת איך להיות מורה למתמטיקה, זה לא סתם עניין של לדעת איך לפתור משוואה, ולדעת איך לשבת עם...

קובי: אבל היית צריך את, אז זה בשביל להשלים את היקף המשרה שלך, או למה בעצם לקחת את זה?

גיל: גם כדי שגם יותר שעות, גם יותר זמן עם הכיתה, כי בעצם לקחתי חינוך של כיתה, שזה אם נחזור פרק אחד אחורה, כי לא אמרנו את זה בכלל, היה סיבה שלי להיכנס להסבה להוראה. החלום היה לחנך כיתה, וכשאני מחנך כיתה, כמובן שאני רוצה לבלות איתה כמה שיותר שעות, והמתמטיקה הייתה דרך לבלות עוד שעות עם הכיתה, ולעשות איתם עוד דברים, עכשיו זה היה בסדר, זה לא שהיה שם איזשהם קטסטרופות גדולות, אבל אני חושב שזה זה סוג של עומס, שלא נכון לקחת אותו בכלל, בטח לא בשנה הראשונה, שאתה רק לומד ככה, אתה רק ככה מתחיל טיפה להשתפשף ככה עם החיים האמיתיים, וללמוד באמת מה זה אומר להיות מחנך כיתה, ומה זה אומר להיות מורה לאזרחות.

קובי: אני אפתח סוגריים, אני אגיד שנורא אהבתי שאתה אומר לבלות עם הכיתה, סתם הערת ביניים. אבל אם אני ממשיך רגע את הקו שלך, אז בעצם אתה ממליץ לא לקחת עוד מקצוע, שלא למדת איך ללמד אותו, ולא להיכנס...

גיל: חד משמעית. בדיוק בגלל זה הלכתי ללמוד תעודת הוראה בתנ"ך. אני חושב שרוב בתי ספר היו נותנים, נגיד ברגע שאתה מלמד מקצוע רב מלל אחד, היו נותנים לך גם ללמד

מקצוע רב מלל אחר, בלי המון עניין של להתעכב על ההכשרה. אני חושב שזו טעות, גם שמורים עושים, וגם שבתי ספר עושים, כי יש הרבה מה לדעת, ויש הרבה התמקצעות שצריך לעשות. כן.

קובי: סוף השנה הראשונה למה החלטת לעזוב?

גיל: כי לא היה להם מקום להכניס מורה חדש.

קובי: זאת אומרת, היה להם מקום לשנה אחת וזה נגמר.

גיל: לגמרי בעל כורחי, וזאת אומרת.

קובי: ואיך קיבלת את זה?

גיל: התבאסתי מאוד מין הסתם, והתחלתי מה שנקרא חזרה ללוח השרטוטים. התחלתי לחזור לכל ה...
קובי: לחפש שוב.

גיל: כן. לחפש שוב, מה, מי מחפש, מה קורה, ולתלמה ילין הגעתי ממש במודעה רנדומלית, באתר של ארגון המורים, מחפשים מורה לזה, אז פשוט לקחתי לי את כל המודעות של המורים לאזרחות, ושלחתי. באמת כן.

קובי: עכשיו תהליך חיפוש העבודה, היה ממש כמו כל תהליך חיפוש עבודה של כל אחד אחר, פותח את העיתון, פותח את האתרי דרושים.

גיל: עיתון לא, כי זה לא יעזור אבל כן.

קובי: עדיין מפרסמים היום, אתה יודע, מודעות כאלה של דרושים בבתי ספר, גם בעיתונים, יש לך בתי ספר גדולים כן.

גיל: כן, של מורות ומורים. ואללה אז לא נתקלתי בזה, יכול להיות שבגלל שאני לא קורא הרבה עיתונים, אבל האתר, האמת שהאתר של ארגון המורים, הוא ממש סבבה, ויש את כל הפייסבוקים, הרי כל דיסציפלינה יש לה קבוצת פייסבוק משלה, ותמיד בעונה הזאת של פסח, אחרי פסח, אז מוצפים בכל מיני מודעות, של בית ספר כזה וכזה, ופה ושם. אז נכנסתי עוד פעם לתהליך של חיפוש, ולתלמה הגעתי לחלוטין, באמת לגמרי במקרה.

קובי: דבר איתי רגע על תהליך החיפוש הזה, הוא היה עכשיו אחר, אחרי שכבר היית מורה, חיפשת ידעת מה לחפש? או חיפשת אחרת מאשר לפני שהיית מורה?
גיל: כן.

קובי: מה חיפשת עכשיו?

גיל: אני חושב שאתה יודע מה זה כמו. זה כמו ההבדל בין בפעם הראשונה שאתה מחפש דירה, לפעם השנייה שאתה מחפש דירה, באתרי שכירות כבר יש לך עין, כאילו אני לא יודע באמת להסביר את זה, איך אתה רואה, או מה אתה רואה, אבל יש כבר דירות שאתה לא תבוא לראות אותם, כי אתה רואה שזה לא, זה לא בשבילך הדבר הזה.
קובי: אז תנסה לתאר לי, מה ידעת שכבר לא בשבילך כן.

גיל: אני חושב שידעתי שאני רוצה להתרחק מבתי ספר מאוד גדולים, למשל משהו שלמדתי, למדתי על עצמי, כי כשלמדתי אזרחות אצלך, אז אתה אז שבאתי להתנסות, אז שלחת אותי לבית ספר בליך, ובית ספר בליך היה, יצא לי אומנם לא לטעום את זה באמת לעומק, כמישהו שעובד שם, אבל קצת יצא לי לראות מהצד מה זה בית ספר גדול, עכשיו בליך the mother of all בתי ספר גדולים אני חושב, הוא אין הרבה גדולים ממנו, וזאת אווירה שלא הייתה נראית לי פחות מתאימה עבורי. כן.

קובי: מתאימה לך כן.

גיל: אני חושב שיש בזה, גם יש בזה גם דברים חיוביים, מין הסתם, אבל לא רציתי את זה, רציתי את הקשר הזה של הצוות אני חושב, שאחד הדברים הכי יפים בעירוני י"א, זה איך הצוות עובד ביחד, ואיך כל הפסקה ישבנו ודיברנו על דברים שאנחנו עושים, וחיזקנו אחד את השני, וחלקנו טכניקות, ואיך העלנו מקרים. נגיד, התלמיד הזה עשה ככה, מה התגובה הנכונה לזה? איך אפשר, וזה היו מקרים גם שגם בהמון מקרים נגיד תלמידים, שהיו להם בעיות משמעת קשות, אחד הדברים שעזרו לנו זה להראות לתלמידים שאנחנו מתואמים אחד עם השני, שאפילו אני, בשיעור שלי, אני יכול להגיד, ושמעתי על מה שעשית בשיעור של השל ההוא, כל מיני דברים כאלה, שבאים באמת ממקום של להראות שהצוות עובד ביחד, אתם מחזקים אחת את השנייה ואחד את השני.
קובי: ואז זה משהו שאתה בא ומחפש גם בתלמה ילין.

גיל: כן. חד משמעית, אני חושב שאצלנו...

קובי: איך בודקים דבר כזה? כן.

גיל: אני חושב שאתה נכנס לחדר מורים, ואני חושב שאתה מרגיש את זה מיד, אם אנשים עובדים יחד, ואם לא, אתה מדבר עם אנשים, אני חושב שגודל הבית ספר הוא קריטי במקום הזה, יכול להיות שאני טועה, אוקי. יכול להיות שבבתי ספר גדולים, יש את החברות האלה, ויש את ההזדמנויות האלה, לשבת ביחד ולהחליף חוויות, וזה איכשהו נראה לי, ואני מקווה שזה שאני טועה, כי זה מאוד חשוב לשבת עם מורים אחרים, ולדבר, איך שנראה לי שבבית ספר קטן יש יותר מקום לשיתוף הזה, ולביחד הזה, יש את הקלישאה it take a village, של לגדל ילד, אז כשאתה מורה בבית ספר, אתה צריך עוד אנשים. אתה לא יכול, יש גבול למה שאתה יכול לעשות לבד, וכשאתה עובד יחד ובצורה מתאמת עם עוד אנשים, אתה יכול. זה מכפיל כוח עצום.

קובי: היו אני תוהה, אם התלבטת למשל על גיל הילדים שאתה הולך ללמד, חטיבה או תיכון אם זה היה פונקציה מבחינתך, האם פעם בה שנכנסת עכשיו, לחפש בתלמה ילן, וידאת שאתה מלמד רק אזרחות ולא מקצועות אחרים? איך התייחסת לדברים האלה? גיל: אוקי קודם כל שאלת הגיל. ידעתי תמיד שאני רוצה תיכוניסטים, גם בזה יכול להיות שאני טועה, יכול להיות שפעם אחת, לא יודע יכול להיות, שמתישהו עד כמה שנים יצא לי ללמד כיתה ד', ואני אגלה שהחיים עצמם זה בעצם כיתה ד'... קובי: כן של ילדים בני 9.

גיל: יכול להיות, לא יודע. אני במה שנקרא, בדמיון שלי אמרתי לעצמי, שכנראה מתאים לי תיכוניסטים, וכשבדקתי את זה גיליתי שוואלה, אני נורא נהנה ללמד תיכוניסטים, גיל ההתבגרות בעיניי, זה אחלה תקופה, לתפוס אנשים צעירים, ולדבר איתם על כל נושא שבעולם. דווקא במקום הזועם, והמה שנקרא מעצב את זהותו, ומפילס את דרכו בעולם. בעיניי זה אפשר לעשות עבודה מדהימה בגילאים האלה, וזה גם זה מתאים לי, זה כיף, אז זה לגבי הגיל, שאלת גם מקצוע.

קובי: לגבי המקצוע 1 או 2, עכשיו אתה אמרת ללמד רק מקצוע אחד, אז באמת כשהגעת לתלמה ילן וידאת שיש אתה הולך ללמד רק מקצוע אחד? גיל: כן אז בתלמה ילן, כמובן שעשיתי את החלק של לקחת מקצוע נוסף, ואז... קובי: למרות הפעם הראשונה שחתמת ב...

גיל: למרות הכן, לוקח לי זמן ללמוד מזה, לוקח לי זמן לא, אבל זה היה, זה היה באמת ממקום טוב, ולמדתי היסטוריה, ולא מתמטיקה, שזה כבר משהו הרבה יותר קרוב לאזרחות, בסוף השנה הראשונה, הרי הבנתי שאני לא רוצה ללמד היסטוריה, שזה לא בשבילי, ובקטע הזה זאת הייתה התנסות רבת ערך, אפילו כי זה חסך לי, אולי זה חסך לי, תעודת הוראה אחרת שהייתי מוציא במקום. קובי: תנ"ך.

גיל: תנ"ך. כי הרי השילוב הנפוץ באזרחות עם עוד מקצוע זה תמיד אזרחות והיסטוריה. נכון, למרות שראיתי, אני לא זוכר איפה ראיתי, את הסטטיסטיקה הזאת, אבל יש לא מעט אזרחות ותנ"ך, בכל מקרה אז לקחתי היסטוריה, ובסוף השנה הראשונה באמת ראיתי שאני אוהב את הבית ספר, אני אוהב אזרחות, ואני אוהב חינוך והיסטוריה קצת פחות, אז וידאתי בשנה שאחרי שאני מוותר על היסטוריה. כמובן שזה בא עם מחיר של פחות שעות, ופחות שעות זה בא עם מחיר של אחוזי משרה, ואני חושב ש... קובי: ואחוזי משרה נמוכים באים עם פחות כסף.

גיל: נכון, ואני חושב שזה משהו שצריך לחשוב עליו. קודם כל אם הולכים להסבה, צריך לחשוב על צריך להיכנס למחשבון שכר, לדעתי לפחות לתקתק את המספרים, ולראות שאפשר לחיות עם זה, כי בסוף מגיע סוף החודש. קובי: לדעת למה לצפות.

גיל: כן, מגיע סוף החודש וזה חוכמה מאוד קטנה שכשמגיע סוף החודש, אתה נזכר לכעוס על שכר המורים, אי אפשר להימלט מזה, נכנסת המשכורת ולרוב היא לא מאוד משמחת, וזה חלק מזה, חלק מהעניין, צריך להתכונן לזה, צריך לדעת שמשק הבית, שאתה חלק ממנו, יכול להתמודד עם הדבר הזה, אני האמת לרוב הופתעתי לטובה, כי פשוט, כי התכוננתי מראש להרבה יותר גרוע.

קובי: שיטה טובה לחיים.

גיל: כן אני ממש אוהב את השיטה הזאת.

קובי: ספר לי קצת על התחושות שלך, בבתי הספר שהגעת אליהם בשנה הראשונה, איך מרגיש מורה חדש? אתה בורג קטן במערכת, מקבלים אותך בזרועות פתוחות, מכל מיני בתי ספר, עם גישות שונות של קליטת מורים, מה הייתה החוויה שלך?

גיל: כן, החוויה שלי הייתה אז גם 2 בתי הספר שלימדתי בהם הם קטנים, אני חושב שברגע שעוד סיבה למה חיפשתי בית ספר קטן, אני חושב שהסיכוי שצוות קטן, יקלוט אותך בזרועות פתוחות או בחום, הוא הרבה יותר גבוה מאשר בית ספר גדול, ששמה אתה כאילו עוד אחד, אז זאת לגמרי הייתה החוויה שלי בשני המקרים. אני חושב שברגע שבית הספר מחליט לקלוט אותך, אז אתם נמצאים באיזושהי אחדות אינטרסים, בעצם גם אתה רוצה להצליח, וגם בית הספר רוצה שתצליח, ועכשיו פשוט צריך להתאים את האתגר מה שרוצים לרצון הזה.

קובי: בבתי הספר עושים...

גיל: עושים בהחלט עושים במיוחד, האמת במיוחד בי"א, בגלל שיי"א זה בית ספר, זה בית ספר עם זה בית ספר, עם הזדמנות שנייה אז...

קובי: יש שיגידו הזדמנות ראשונה של הילדים, שפה פעם ראשונה שבאמת נותנים להם הזדמנות...

גיל: אז האמת אני מאוד מסכים עם ההגדרה הזאת, ובאמת הצוות שם עובד, יש כל כך הרבה באמת, כל כך הרבה מחשבה מושקעת, וכל אחד מהילדים שלומדים שם, זה באמת משהו שלא לא ראיתי בשום מקום הכיתות המאוד קטנות. כן. קובי: וההשקעה היא גם במורה, זאת אומרת ילדים משקיעים, אבל משקיעים במורה חדש שנכנס, ובקליטה שלו, בליווי שלו?

גיל: לחלוטין כן. ממש היו לנו הרבה מעבר למינימום, של סדנאות עם היועצת, היה לנו פורום כזה קטן של מורים חדשים, היו לנו הדרכות מאוד טובות, שהן משמשות אותי עד היום. דברים שלמדתי שם, זה דברים ממש יקרי ערך שמאוד עזרו לי גם בתור מחנך, גם בתלמה ילון, כי הם נכונים לבני אדם באופן כללי, זה לא זה לא איזה מין סוג של ידע, שהוא רק נכון לכיתות האלה ולבית ספר הזה.

קובי: ואיך הייתה הקליטה בתלמה? באמת זה בית ספר יותר נחשב, יותר מוכר, גם מורים מפורסמים חלקם. איך הייתה הקליטה שם?

גיל: אז גם תלמה זה בסוף בית ספר קטן. חדר המורים הוא קטן, ברגע שאתה נכנס לשם, ואתה מתחיל להתחבר עם האנשים, אז אתה נכנס לצוות, והמטרה היא גם לקלוט אותך בצורה טובה, אז נגיד בתלמה, זה פחות בא על ידי ביטוי בדברים מובנים, כמו שעה במערכת, או שעתיים במערכת, שאתה בסדנא עם היועצת על משהו כזה כל שבוע, וזה זה היה משהו שיותר, שהיה פחות מובנה, אבל יש אנשים בתוך הבית ספר שאתה יכול לבוא ולהתייעץ איתם, ואני מנצל את זה המון, באמת על בסיס יומי, להיכנס לאנשים ולשאול אותם לדעתם. אני חושב שזה אולי עוד איזה מין משהו שצריך לשים אליו לב שנקלטים בבית ספר, שהאנשים שם מנהלים בעצם צוות ההנהלה של הבית ספר, רכזי שכבות, מנהלים, סגני מנהלים, כל האנשים שמה שנקרא בכירים ממך, אני חושב שמאוד מאוד חשוב להקפיד, שהם יהיו אנשים שאתה מעריך, ושיהיה לך מה ללמוד מהם.

קובי: תן טיפ למורה שמתחיל את דרכו.

גיל: להיות צנוע. להיות מאוד מאוד צנוע. קודם כל אני באתי עם המון תפיסות מבחוץ, מערכת החינוך שמסתכלים עליה מבחוץ זה לא מערכת שרואים אותה מבפנים, והמון פעמים אפשר לבוא עם איזה יוהרה מאוד גדולה, של אני עכשיו הולך להיות המורה הכי זה... קובי: אני ואתה נשנה את העולם.

גיל: כן שזה אחלה אני חושב, שזה מקום נכון לבוא ממנו, אבל גם צריך לבוא עם הצניעות הזאת של, "ואללה כנראה שיש סיבה שדברים מתנהלים כמו שהם", קודם כל תבין את הסיבה, תבין את ההיגיון הפנימי, אל תניח שדברים בתוך המערכת קורים, בגלל שלא יודע, לאף אחד אין כוח, כולם שחוקים, לאף אחד לא אכפת, זה לא נכון, גם אם אנשים במערכת, אני מאמין מאוד שאכפת להם, אני מאמין שכל מי שנמצא במערכת בסוף רוצה להיות מורה טוב, יכול להיות שזה לא מסתדר מכל מיני סיבות, אבל אני חושב שהרצון הוא קיים, אני לא

חושב שיש סיבה שמישהו יכנס למערכת הזאת, אני לא חושב שהאנשים מזוכיסטים נמצאים שם בגלל לא יודע מה, אני חושב שבאמת כולם רוצים בסוף לעשות טוב, ואם יש איזשהו תהליך בית ספר, לא משנה כמה הוא נראה לך מוטעה זה, תקדיש את הזמן להבין את ההיגיון שמאחוריו, בטוח יש כזה בטוח יש כזה, אחרי שתבין את ההיגיון מאחוריו, תחשוב אם אתה באמת רוצה לשנות אותו או לא, אבל קודם כל כאילו תן כבוד לוותיקים ממך, ולמוסד שאתה נמצא בו.

חלק 2:

קובי: ד"ר עדי שרעבי, היא כאמור ראשת התוכנית אם טיץ' בסמינר הקיבוצים, וביקשתי ממנה להתארח בפרק היום, כדי לעזור לנו להבין, איך הלימודים בתוכנית עוזרים למורים החדשים, להיכנס למערכת, היי עדי תודה שבאת.

עדי: היי קובי, כיף להיות כאן.

קובי: שמח שהגעת עדי. אחד הדברים שחשובים, ודיברנו עליהם בשיחה עם גיל, הוא הנושא שאנחנו קוראים לו זהות מקצועית, הדרך הראשונה של המורה, הבחירות שלו בתחילת הדרך, איך בתוכנית אם טיץ', מסייעים לסטודנטים לגבש את הזהות הזאת. עדי: טוב, האמת שזאת שאלה מצוינת. אנחנו עוסקים בה המון כשאנחנו מדברים על זהות מקצועית של המורה, כי זאת הכוונה. אנחנו מסתכלים קדימה, על זה שאותם סטודנטים שמגיעים ללמוד אצלנו, יהפכו להיות מורים מורות ומורים, אנחנו מתייחסים להבניה הזאת של הזהות המקצועית, כלומר האדם מגיע עם איזושהי... כל סטודנט שמגיע אלינו, מגיע עם אג'נדה, עם איזושהי זהות אישית, זהות מקצועית, שהוא פיתח במהלך השנים, ואפילו בחשיבה שלו, בתכנון שלו על זה, שהוא מתכנן להיות, ורוצה להיות מורה או מורה, ולמעשה במהלך ההכשרה, אנחנו מנסים גם לסייע, לעזור לסטודנטים בגיבוש בזהות המקצועית שלהם, על ידי שאילת שאלות, על ידי דילמות חינוכיות, שאנחנו מציבים, או הסטודנטים מביאים מהשטח, בזמן שהם מתנסים, ומנסים לערוך דיון, להתעמת עם אותן דילמות, כי בין מה שאני מדמיין שהולך להיות, לבין מה שקורה בפועל, יש הרבה פעמים הבדל מאוד גדול, וצריך לעשות את המפגש הזה, את המפגש בין מה שחשבת, בין מה שחשבת שהזהות המקצועית שלי, לבין הזהות המקצועית שמתפתחת תוך כדי עשייה, תוך כדי התמודדות עם תלמידים בכיתה, תוך כדי התמודדות עם המורה המאמנת, עם המדריך או המדריכה הפדגוגית, עם שאלות שעולות בקורסים שונים, שבעצם השאלות האלה יוצרות אצלי את החשיבה, של איך אני איך, אני תופס את הדברים, איך אני רוצה שהם יקרו. קובי: כי בעצם לכל שאלה יכולות להיות כמה תשובות. עדי: לגמרי. זו דילמה חינוכית בעצם.

קובי: ואז כל סטודנט עונה על כל שאלה אחרת, וככה כל אחד מגיע לכיוונים אחרים. עדי: לגמרי. זאת אומרת אם אנחנו נמצאים בכיתה, ובשיעור בקורס, ומעלים לדיון איזושהי דילמה חינוכית, עבודה עם הורים לדוגמה, אוקי, איך אני מתמודד עם אמא, שמגיעה למפגש איתי, והיא מאוד נסערת, והיא מאוד כועסת עלי, איך אני, איך אני, מגיב מה אני עושה? קובי: אני חושב שאולי אחד הדברים החשובים להגיד פה, זה שאין תשובה אחת לעניין הזה, זאת אומרת, הרעיון של זהות מקצועית זה, שכל אחד ייתן תשובה אחרת לאותה סיטואציה, שמעלים לו בכיתה.

עדי: נכון, מצד אחד, אתה צודק זה חשוב שיהיו קולות שונים, מצד שני צריכה שתהיה שפה משותפת, צריך שתהיה שפה משותפת, זאת אומרת, כשאני עובד עם אנשים, כשאני איש או אשת חינוך, צריך שיהיו כללים אתים, שאני פועל לאורם, צריכות להיות תפיסות עולם, שחלקן שונות משל אחרים, אבל בכל זאת, תפיסות העולם לדוגמה, מנסה לחשוב על דוגמה, ככה שתיתן לזה מענה, אולי לך יש דוגמה תפיסת עולם ש...

קובי: למשל אני חושב ששאלת החינוך, היא תמיד דילמה אצל סטודנטים, האם לחייך באחד בספטמבר, שאני נכנס לכיתה, וזה יגמור לי על התדמית, או להיות קשוח, ולחייך אי שם בפסח?

עדי: אוקי, לקחת את זה למקום אחר ממה שאני חשבת עלי, אבל זאת יופי של דוגמה, אז זאת דילמה מקצועית בעצם, של איך. אני שמעתי את כל הפודקאסטים של התוכנית שלנו, והיו כאלו לא אחת, כמו שירי לדוגמה, שנתנה דוגמה שאמרה, שאין כמו רושם ראשוני. נכון, זכור לי היטב, אבל אני רוצה להרגיע כאן, כי זה נכון מצד אחד, מצד שני, יחסים מתהווים,

יחסי אמון, צריך לזכות בהם, זה נותן, אני כדי שהתלמידים באמת יאמינו בי, ויסתכלו עלי בהערכה, וירצו לשמוע את מה שאני אומרת, צריך לעמוד במבחן הזמן. זה מאוד יפה, אהבה ממבט ראשון, זה דבר חשוב, אני מסכימה עם זה, אנחנו יודעים שזה לא מחזיק הרבה זמן, אם אין לזה כיסוי אחר כך, אז מעבר לאהבה ממבט ראשון, צריך לזכור, שגם עם הייתי קצת אחר ממה שתכננתי, בפעם הראשונה זה בסדר, יש זמן, יש זמן לתהליכים, ואפרופו זהות מקצועית בהקשרים שונים, זאת אומרת, כשאני מגיע לבית ספר, כשאני מגיע גם לכיתה, ולכיתה אבל גם לבית ספר כמערכת, ואני בעצם מגיע עם איזושהי זהות מקצועית, אני צריך להבין שאני אצטרך להתאים גם את עצמי למה שקורה בבית הספר, לאג'נדה, לחזון הבית ספרי, כפי שהוא ממומש, לא רק כפי שהוא כתוב באתר בית הספר, ויש פה מערכות יחסים עם אנשים, כל הנושא של הוראה, ושל התנהלות בתוך המערכת קשורה למערכות יחסים. קובי: אז זה באמת מעלה לי את התהייה, האם מורה הוא מורה, הוא יהיה מורה בכל מקום אותו דבר, או שיש חשיבות למקום שבו הוא מלמד? הוא עד כמה אתה מושפע באמת מהמקום שבו אתה מלמד? אז אם אולי, אם היית מלמד בבית ספר אחר היית מורה אחר?

עדי: אז התשובה מבחינתי היא די ברורה, זאת אומרת, ברור שאתה כאדם, בכל מקום שאתה תהיה בו, אתה תהיה מי שאתה, מצד אחד, מצד שני, התגובות שלך לסביבה, וההתנהגות שלך, ישתנו בהתאם לסביבה, זאת אומרת, לסביבה יש מקום מאוד משמעותי. אם אתה מגיע למקום שיש בו בפתירות, ואתה מרגיש מאוד בנוח, ואתה יכול ללמד בדרך שאתה חושב שהיא נכונה, אז אתה תתנהג בצורה מסוימת, ואם אתה תגיע למקום, שהוא לא בדיוק עובד לפי איך שאתה תופס איך שהדברים צריכים להיות, אז אתה יכול להיות שתתנהג גם אחרת.

קובי: בתור מי שעסוקה בהכשרת מורים, כבר הרבה שנים, יש לך איזה כלל אצבע, או הנחיה שאת ממליצה לסטודנטים, איך לחפש בית ספר, מה מתאים להם, איך לדעת מה מתאים להם.

עדי: אז אני חושבת שגיל דיבר על זה קודם, על הבית ספר הגדול מול הקטן, אם ללמד כיתת אומץ או מב"ר, או ללמד בכיתות עיוניות או בכיתות מצוינות, זאת אומרת, יש כשמגיעים לבחור, יש לך, אתה צריך להסתכל על הרבה מאוד דברים, אוקי, ולפעמים כדאי להתחיל ולראות מה אתה מקבל, ולנסות להתמודד גם עם דברים, שיכול להיות שחשבת, שממש הם לא בשבילך, אוקי, לפעמים יש הפתעות, זה מה שאני רוצה לומר, אנחנו לפעמים, בגלל שאנחנו לא, אפרופו תחושת המסוגלות, אנחנו לא מאמינים שנהיה מסוגלים להצליח בכיתת ללמד, בכיתת אומץ, או בכיתת מצוינות, אז אנחנו נמנעים, אבל ההתנסות, במיוחד כשיש תמיכה בבית הספר, ויש ליווי, שזה דבר שכדאי לבדוק, ולשאול, ולהרגיש מספיק בנוח, גם לשאול שאלות במהלך הדרך. זאת אומרת, לא להיות במקום שאני מגיע, ואני מפחד לשאול, כי אם אני אשאל אז אני אתפס כחלש, ואז אולי אני לא אחזיק מעמד, כאן אז חשוב לבטוח באנשים שאתה יושב מולם, עובד איתם, ברכז המקצוע, במנהל בית הספר, בכל בצוות ההנהלה, כדי שתוכל בסופו של דבר לבצע את המשימה בביטחון וליהנות.

קובי: אז אני רוצה להמשיך את אחד הקווים שאמרת עכשיו, ולשאול אותך איך את רואה מבחינה מקצועית, מצב שבו אני מתנסה, ואני מבין שזה לא בשבילי, ויש לזה חשש פתאום, שאני אבין שלא כל כך מתאים לי אם אני אעבור בית ספר, אם זה אולי זה לא מקצועי מספיק, אולי מה יגידו, איך את רואה את המעבר, את העזיבה.

עדי: אז אני רוצה להגיד פה משהו, בדיוק אתמול הייתה לי שיחה על זה עם חברה קולגה, על עזיבה, לא על עזיבה, בסוף שנה על עזיבה, באמצע שנה, אוקי יש משהו שאני מצפה מסטודנט שמגיע ללמוד הוראה, שהוא ייקח בחשבון, כשהוא נכנס לסטאז', או שהוא מתחיל לגם אחרי הסטאז', הוא נכנס לבית ספר, גם אם דברים לא בדיוק עובדים כמו שהוא היה רוצה, גם אם קצת קשה לו לסיים את השנה, נתחיל בזה, זאת אומרת, זה משהו שאני חושבת שכל אדם המגיע להוראה צריך לקחת בחשבון, שיש פה אחריות מאוד כבדה, אני לא יכול לעזוב כיתת חינוך, או כיתה בכלל באמצע שנה, ולהשאיר את התלמידים לחכות, לזה שיגיע מורה אחר, ויצמצם את הפער וכולי, זה כמו שאמרתי קודם, יש פה מערכת יחסים, ומערכת יחסים זה דבר מחייב, אז נתחיל בזה, אז זה לא, אבל אחרי שנה, אם אני מרגיש, שלמרות מאמצים שעשיתי, או ניסיונות שעשיתי, או הבדיקה שעשיתי, זה לא מתאים לי אז

לא, אז אפשר, אז אפשר, ואולי לפעמים גם רצוי, אבל צריך לנסות להבין, למה בעצם אני רוצה לעבור, האם זה בגלל שאני לא הסתדרתי עם הכיתות, עם התלמידים, האם זה בגלל סגל ההוראה, שלא התחברתי אליו, האם זה בגלל שהבית ספר היה גדול מידי, צריך להבין את הסיבות.

קובי: יש סיבות לגיטימיות לעזיבה, את אומרת.

עדי: יש סיבות לגיטימיות, אבל אני מאוד מאמינה בזה, שצריך להתמודד עם דברים, לתת להם הזדמנות, כי גם יש מקרים, וכל אחד צריך להסתכל על העבר שלו, לחשוב אם היו לו כאלה מקרים, שבהתחלה זה נראה לו כמו ניסיון כושל, שאין סיכוי שיצליח, אבל אחרי תהליכים, ושייח, ודיאלוג מול האנשים, שהוא עובד איתם, הדברים השתנו, ואני חוזרת לתחושת המסוגלות האישית והמקצועית, זה דבר שמתפתח. זה נורא מפחיד בהתחלה, שאתה לא מצליח להסתדר עם דברים, שהיית בטוח שתסתדר איתם, אבל זה דבר שלומדים ומתפתחים אתו.

קובי: הרבה סטודנטיות וסטודנטים בתכנית אם טיץ', מתחילים ללמד כבר בשנת הלימודים השנייה שלהם, עושים בעצם את הסטאז', מה התמיכה, מה הליווי, שהם מקבלים במהלך הלימודים? גם קשה.

עדי: אוקי אז יש כמה, דברים דבר ראשון, מי שמתחיל בשנה השנייה, זוכה לליווי תוך כדי במהלך השנה הזו, ביום הזה שהוא מגיע ללמוד במכללה. זאת אומרת, היום הזה מתחיל בבוקר, עם שיעורים מאוד מאוד מגוונים, שחלקם הם שיעורים עם קורסים פרקטיים שמה, שמלווים את אותה התנסות של הסטאז', אז זה דבר אחד, לדוגמה, קורס של אסטרטגיה בהוראה פרטנית, כל מורה נדרש לשעות פרטניות, אז איך מה אני עושה, עם מה אני עושה בשעות האלו, אז זה קורס מאוד משמעותי, בהקשר הזה יש קורס, שאני לא אמנה כאן את כל הקורסים, אני רק נותנת כדוגמאות קורס של גילאי ההתבגרות, איך אני מתמודד עם ילדים בגיל ההתבגרות, יצא לנו קודם פה מאחורי הקלעים לדבר על גיל ההתבגרות, מה זה אומר, האם זה כיף ללמד? גיל דיבר על כמה כיף זה ללמד ילדים מתבגרים, אבל זה מאתגר, אני אנחנו יודעים טוב מאוד מה קורה בגיל ההתבגרות, אבל חשוב להבין, חשוב להבין, איך אני יוצר את הדיאלוג הזה עם התלמיד, עם ההורים שלו, הענות לשונות, לומדים חינוך מכלי, שזה קורס שאני מלמדת, זאת אומרת יש כל הקורסים מאוד רלוונטיים, ומעבר לזה שיש פה מעטפת מאוד חמה, ודבר נוסף שעשינו בשנים האחרונות, זה שיתוף פעולה עם היחידה לכניסה להוראה, יש לנו סדנת סטאז' ייעודית לתוכנית האם טיץ', שמנחה אותה אורלי לניאדו, שהיא מדריכה בתוכנית, והרעיון הוא שבסוף יום הלימודים, הסטודנטים שהם מתנסים ובוחרים, בוחרים בסטאז' בשנה השנייה, ובוחרים להירשם לסדנה הזו, שלמעשה זה כמעט כולם יקבלו מענה, שמותאם מותאם לצרכים שלהם, זאת אומרת עם היכרות עם התהליך שהם עברו בשנה הקודמת, ומה שהם עוברים תוך כדי.

קובי: עדי תני טיפ, למי שמסיים עכשיו את הלימודים, ומחפש מקום עבודה.

עדי: דבר ראשון, יכול להיות שגם על זה גיל קצת דיבר, הוא דיבר על צניעות, הוא אמר את זה במילים קצת אחרות, אז זה נכון שחסרים מורים היום, רק כשאני מגיע למערכת, אני צריך להבין למערכת את מערכת היחסים בתוך המערכת, ואני לגמרי מסכימה עם גיל, לזה כשכדאי לשאול שאלות את מנהל בית הספר, רצוי להיפגש עם רכז המקצוע, וצריך להחליט, אם מציעים לך להיות מחנך כיתה, אם אני באמת רוצה להיות מחנך כיתה, האם זה אם אני בשל לזה, אם אני מוכן לדבר, ומה התמיכה, מה מערכת התמיכה שאני אקבל בבית הספר, זה מאוד חשוב לשאול, מעבר לדברים שנאמרו גם קודם, גודל בית הספר, גם אני חייבת להגיד, בבתי ספר גדולים יש את התתי מערכות בתוך בית הספר, זאת אומרת, בית ספר מאוד גדול יכול ויוצר את התתי מערכות, כדי שתהיה תמיכה, כדי שתהיה תחושה של בית, כי בית ספר זה בית, אז וחשוב מאוד להרגיש בבית, אז הכימיה, צריך לבדוק שיש לי כימיה, ותחושה של בית למקום, ועם האנשים שאני נפגש איתם.

קובי: וטיפ למי שמתלבט עם להיות מורה.

עדי: דבר ראשון צריך לראות האם זה מעניין אותי, האם זה בוער בי, ואני יכולה להגיד מהעבר שהיו סטודנטים שהגיעו ואמרו "אני לומד את זה אבל לא בטוח שאני רוצה להיות מורה", וזה בסדר לגמרי, כי בשנה שנתיים האלו אתה בעצם בודק עם עצמך, את האם זה באמת מתאים לי, אבל כן צריכה להיות שם איזה זיקה, למקצוע, לדבר, אהבה לילדים, ורצון

להיות שם בשבילם, זה לכל אחד מגיע מכל אחד וסיבותיו הוא, אבל כן הייתי מנסה, הייתי נותנת לזה הזדמנות, אם אני, אם יש בי איזשהו ניצוץ.

קובי: לקראת סיום הגענו
לפינת השאלון המהיר, גיל
ועדי אני שואל, ואתם
זורקים את המילה
הראשונה שעולה לכם
בראש.

גיל: אוי ואבוי
קובי: גיל מוכן
גיל: כן
קובי: יב'2
גיל: וואו
קובי: מורה טוב הוא
גיל: מורה טוב הוא גמיש
קובי: תלמיד טוב הוא
גיל: תלמיד טוב הוא עוד יותר גמיש
קובי: משכורת
גיל: על הפנים
קובי: טיול שנתי:
גיל: הכי כיף
קובי: פולין

גיל: פולין כאב לב כרגע אני ממש מקווה שזה יחזור
קובי: סמינר הקיבוצים
גיל: מקום טוב ללמוד בו, כאילו אני לא רוצה לעשות פרסומת, ואף אחד לא שילם לי על זה,
אבל כן היה כיף ללמוד פה.
קובי: תודה גיל תודה שבאת.
גיל: בשמחה, תודה.
קובי: עדי מוכנה
עדי: מוכנה
קובי: סטאז'
עדי: ניסיון חשוב התנסות חשובה
קובי: מורה טובה היא
עדי: שמעיה
קובי: סטודנטית טובה היא
עדי: שקשובה לעצמה ולסביבה
קובי: אם טיץ'
עדי: וואו תכנית מהממת
קובי: סמינר הקיבוצים
עדי: בית

קובי: אני חושב שהמסקנה העיקרית שלי מהשיחות היום היא, שכל המורים החדשים צריכים להתייחס לבית הספר שלהם, לא רק המקום בו הם יממשו את חזונם החינוכי והערכי, אלא גם כמקום עבודה, שצריך להתאים לי, מקום כמו בשוק העבודה, לא כל מקום עבודה מתאים לי, בדיוק כמו שאני לא מתאים לכל מקום. "עולים כיתה" כאן סיימנו, אנחנו מחכים לכם בדף הפייסבוק של התוכנית שלנו, שם תוכלו להגיב על הפרק ששמעתם, לשתף בתובנות שלכם,

או לשאול שאלות, חפשו "תואר שני מוסמך בהוראה אם טיץ' סמינר הקיבוצים", אני רוצה להודות לד"ר עדי שרעבי, ראשת התוכנית מוסמך בהוראה, אם טיץ' בסמינר הקיבוצים, לאוהד כץ, מהמרכז החדשנות בסמינר הקיבוצים, ולכם על ההאזנה, אני קובי דביר, ואתם מוזמנות ומוזמנים, לדרג את הפודקאסט שלנו בחנויות האפליקציות, ולסמן עוקב, כך תקבלו התראה על כל פרק חדש שעולה לאוויר, אתם גם יכולים לכתוב לנו.

Olim.kita@smkb.ac.il

נשתמע בפרק הבא.